

Pensumlitteratur studieretning Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Emne 1 (10 stp) Felles grunnlag i helse- og omsorgsfagene: Etikk, Kommunikasjon og Samhandling	kapittel	Antal I sider 467
Grasaas Kari Krüger, Sjursen Marit, Stordalen Jørn (2025), Fag, etikk og kommunikasjon, Cappelen Damm AS	Kap. 1 Menneskesyn Kap. 2 Utviklingstrekk ved helse-, sosial-, og oppvekstfag s. 28-30 Samhandlingsreformen Kap. 5 Etikk Kap. 6 Verdier Kap. 7 Ethiske prinsipper Kap. 8 Ethiske teorier Kap. 9 Ethiske dilemmaer og refleksjonmodeller s. 106-108 Kap. 10 Juss, etikk og skjønn Kap. 11 Kommunikasjon Kap. 12 Kommunikasjonsprosessen Kap. 13 Samhandling Kap. 14 Roller i relasjon Kap. 15 Tverrkulturell kommunikasjon s. 174-179 Kap. 17 Kommunikasjon i arbeidsfellesskapet Kap. 18 Konflikt og konflikthåndtering	134 sider
Hamran Torunn, Blix Hansen Bodil (2015): Helse- og omsorgstjenester til samiske eldre, Senter for omsorgsforskning Nord, UiT, Norges arktiske universitet	Kap 4 Samisk kultur Kap 8 Kommunikasjon Tilgjengelig fra: Tilgjengelig fra: https://butikk.aldringoghelse.no/file/digitalarkiv-nettbutikk/temahefte_samiske_eldre_a409.2019_web.pdf	4 sider
Helgesen Leif, Grasaas Kari Krüger, Sjursen Marit (2026), Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene, Cappelen Damm AS	Kap. 2 Læring Kap. 3 Utvikling Kap. 4 Fra unge år til alderdom Kap. 7 Hva er sosiologi? Kap. 9 Sosialisering, roller og avvik	67 sider
Ingstad Kari (2021) Sosiologi i helsefag og sykepleie, Gyldendal Norsk	Kap. 3 Sosial ulikhet og helse Kap. 5 Etnisitet, migrasjon og helse Kap. 9 Pasientrollen i endring: Pasient, kunde eller bruker? Kap. 12 Teknologi, innovasjon og helsearbeid	65 sider
Iversen, A. og Hauksdottir N (red.) (2025) Tverrprofesjonell samhandling	Kap 2 Organisering av helse- og velferdstjenesten	23 sider

og teamarbeid. Kjernekompetanse for fremtidens helse- og velferdstjenester, Gyldendal		
Johannessen, L. B. (2015). Samer snakker ikke om sykdom., I Tidsskriftet den norske legeforening	https://tidsskriftet.no/sites/default/files/pdf2015--296.pdf	1 side
Jonas Kristine (2021): Undersøkelser sier noe om helsen blant kvener, I Ruijan Kaiku,	https://www.ruijan-kaiku.no/undersokelse-sier-noe-om-helsen-blant-kvener/	1 side
MERkompetanse		
Skau, Greta Marie (2024) Gode fagfolk vokser, Personlig kompetanse i arbeid med mennesker.6. utgave Cappelen Damm	Kap. 1 Personlig utvikling, etikk og endringsarbeid i vår tid Kap. 2 Møter med mennesker som yrkesutøvelse Kap. 3 Personlig kompetanse – del av yrkesutøvelsen	85 sider
Tveiten S. (2025) Helsepedagogikk – helsekompetanse og brukermedvirkning, 3.utgave, Fagbokforlaget.	Kap 1 Helsepedagogikk Kap. 12 Å undervise og veilede i grupper	25 sider
Søk og skriv	Skriving, Tilgjengelig fra: https://www.sokogskriv.no/skriving/ Kjeldebruk, Tilgjengelig fra: https://www.sokogskriv.no/kjeldebruk/ Kapittel Kjeldebruk 6 s Søk og Skriv (2026): APA 7th, Tilgjengelig fra: https://www.sokogskriv.no/referansestiler/apa-7th.html#e-bok	39 sider
Utdanningsdirektoratet (2020)	Nasjonale minoriteter, Kvener/norskfinner, I Nasjonale minoriteter, Informasjon til ansatte i barnehage og skoler, Tilgjengelig fra: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/nasjonale-minoriteter/kvenernorskfinner/	4 sider

Annen relevant litteratur:

Nasjonal helse- og samhandlingsplan 2024-2027;

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4e5d9e6c63d24cd7bdab5d8c58d8adc4/no/pdfs/stm202320240009000dddpdfs.pdf>

Emne 2 (10 stp) Helsefremmende og sykdomsforebyggen de arbeid	Kapittel	Antall sider (430)
Abudavva Abdallah (2023)	Sykepleiere med god kulturforståelse skaper et inkluderende helsemiljø. I Sykepleien.no, Tilgjengelig fra: chrome-extension://efaidnbmninnibpcajpcgclclefindmkaj/https://sykepleien.no/sites/default/files/pdf-export/pdf-export-93415.pdf https://sykepleien.no/fag/2023/09/sykepleiere-med-god-kulturforstaelse-skaper-et-inkluderende-helsemiljo	9 sider
Broderstad Ann Ragnhild, Dagsvold Inger (2021)	Hva vet vi om urfolks helse i nord? I Forskersonen.no, Tilgjengelig fra: https://www.forskersonen.no/kronikk-meninger-samer/hva-vet-vi-om-urfolks-helse-i-nord/1810317	4 sider
Gonzalez, Marianne Thorsen (2. Utgave 2025): Psykiske lidelser –faglig forståelse og terapeutisk tilnærming	Kap 4. Psykisk helse – et salutogent perspektiv Kap 5. Psykiske symptomer og lidelser i et folkehelseperspektiv Kap 18. Søvn og søvnforstyrrelser Kap 24. Ensomhet og sosial isolasjon Kap 25. Aktivitet og rekreasjon Kap 26. Fysisk aktivitet i forebygging og behandling av psykiske lidelser. Kap 27. Ernæring og psykisk helse Kap 29. Selvfølelse Kap 30. Kroppsbilde Kap 35. Flyktning og psykisk helse	61 sider
Grasaas Kari Krüger, Sjørnsen Marit, Stordalen Jørn (2025): Fag, etikk og kommunikasjon, Cappelen Damm AS	Kap 3 Sentrale begreper i helse- og oppvekstfag Kap 19 Veiledning	18 sider
Hamran Torunn, Blix Hansen Bodil (2018)	Helse- og omsorgstjenester til samiske eldre, Senter for omsorgsforskning Nord, 2.utgave, UiT, Norges arktiske universitet, Tilgjengelig fra: https://butikk.aldringoghelse.no/file/digitalarkiv-nettbutikk/temahefte_samiske_eldre_a409.2019_web.pdf Kap 6 Frivillige lag og foreninger Kap 7 Familie og nettverk Kap 9 Aktivitet Kap 11 Livssyn og åndelige behov	17 sider

Helgesen Leif, Grasaas Kari Krüger (2026), Psykologi og sosiologi for fagskoleutdannin gene, Cappelen Damm AS	Kap 1 Emosjoner og motivasjon Kap 6 Stereotypier og holdninger Kap. 12 Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid	45 sider
Ingstad Kari (2021) Sosiologi i helsefag og sykepleie, Gyldendal Norsk MERkompetanse	Kap. 4 Kjønn og helse Kap. 8 Makt, avmakt og motmakt Kap. 10 Miljø og helse Kap. 11 Helsetjenesten i endring	66 sider
Simonsen Terje (2016) Rusmiddelavheng ighet lærebok for helse- og sosialfag Fagbokforlaget.	Kap. 1 Terminologi og begrepsavklaring. Kap. 2 Avhengighet. Kap. 6. Helsefremmende og forebyggende tiltak mot rusmiddelavhengighet.	64 sider
Staberg Marie (2024)	Forsker på kvensk og norskfinsk ungdom: – Vi vet ikke nok, I High North New, Tilgjengelig fra: https://www.highnorthnews.com/nb/forsker-pa-kvensk-og-norskfinsk-ungdom-vi-vet-ikke-nok	4 sider
Stendal May Britt (2018)	Sykepleiere kan fremme seksuell helse hos mennesker med psykisk lidelse, I Sykepleien.no, Tilgjengelig fra: https://sykepleien.no/forskning/2018/08/sykepleiere-kan-fremme-seksuell-helse-hos-mennesker-med-psykisk-lidelse	11 sider
Tveiten Sidsel (2020), Helsepedagogikk – helsekompetanse og brukermedvirknin g 2. utgave. Fagbokforlaget.	Kap. 3 Empowerment Kap. 6 Arenaer for og organisering av helsepedagogikk Kap. 7 Kommunikasjon og helsekommunikasjon Kap. 10 Noen former for veiledning, samhandling eller empowerment-intervensjoner	68 sider
Aasen, Annicken Martinez (2022),	Kap. 1 Kunnskap om den vi møter Kap. 2 Kunnskap om oss selv Kap. 3 Kunnskap om systemet vi jobber i	63 sider

Annen relevant litteratur:

Isdal, Per: Smittet av vold –Om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i
hjelpeyrkene, Fagbokforlaget, 2017: kap. 1, 2, 3 og 4

Emne 3 (10 stp) Psykiske lidelser og ruslidelser, symptomer og behandling	Kapittel	Antall sider 450
Gonzalez, Marianne Thorsen (2. Utgave 2025): Psykiske lidelser – faglig forståelse og terapeutisk tilnærming	Kap 1 Hva er psykiske lidelser? Kap 2 Psykiske lidelser – ulike forståelsesperspektiv Kap 3 Psykisk lidelse – det biopsykososiale forståelsesperspektivet Kap 10 Klassifikasjon og diagnostikk av psykiske lidelser Kap 11 Stemningslidelser Kap 12 Angstlidelser Kap 13 Psykoselidelser Kap 14 Forstyrrelser i personligheten Kap 15 Spiseforstyrrelser Kap 16 Tvangslidelser (OCD) Kap 17 Posttraumatisk stresslidelse og kompleks posttraumatisk stresslidelse – to nært beslektede diagnoser Kap 19 Samtidig rusmiddelmissbruk og psykisk lidelse – «ROP-lidelser» Kap 20 Selvmord, villet egenskade og selvmordstanker Kap 21 Psykiske lidelser hos personer med utviklingshemming Kap 22 Barn og unges psykiske helse Kap 23 Psykiske lidelser hos eldre Kap 28 Personlig hygiene ved psykiske lidelser Kap 31 Møter med psykose Kap 32 Resiliens og psykiske lidelser	236 sider

	Kap 33 Suicidalitet – forståelse og terapeutisk tilnærming Kap 34 Å skade seg selv – forståelse og tilnærming Kap 39 Kognitiv atferdsterapi Kap 45 Kliniske situasjoner som kan innebære bruk av tvang Kap 46 Aggresjon og vold – forståelse, forebygging og håndtering Kap 47 Digitale verktøy for bedre psykisk helse Kap 50 Samarbeid med pårørende	
Hagen et.al (2021) 2. utgave Traumebevisst omsorg i psykisk helsearbeid. Universitetsforlaget.	Kap. 2 Etikk og menneskesyn for en helhetlig omsorg Kap. 3 Tidlige alvorlige relasjonstraumer i lys av teori om tilknytning Kap. 4 Samspillet betydning for barnets utvikling Kap. 5 Konsekvenser av tidlige alvorlige relasjonstraumer på lang sikt – desorganisert tilknytning og dissosiative lidelser Kap. 6 Diagnoser og behandling	94 sider
Helgesen Leif, Grasaas Kari Krüger, Sjursen Marit (2016), Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene, Cappelen Damm AS	Kap. 5 Stress, kriser og traumer	17 sider
Hamran Torunn, Blix Hansen Bodil (2018)	Helse- og omsorgstjenester til samiske eldre, 2.utgave Senter for omsorgsforskning Nord, UiT, Norges arktiske universitet. Tilgjengelig fra: https://butikk.aldringoghelse.no/file/digitalarkiv-nettbutikk/temahefte_samiske_eldre_a409.2019_web.pdf Kap 10 Helse, sykdom og behandling	6 sider
Helgesen L., Grasaas K. K. (2026): Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene, 3.utg, Cappelen Damm AS	Kap 5 Stress, kriser og trauma	24 sider
Helsedirektoratet	Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (siste faglige endring 13. mars 2024, lest 01. april 2025). Kap. 5 Informasjon og støtte til barn som pårørende. Tilgjengelig fra https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/parorendeveileder	24 sider
Ingstad Kari (2021): Sosiologi i helsefag og	Kap 2 Sosiologiske perspektiver på sykdom	17 sider

sykepleie, Gyldendal Norsk Forlag		
Simonsen Terje (2016) Rusmiddelavhengighet lærebok for helse- og sosialfag Fagbokforlaget.	Kap 3 Konsekvenser av bruk av rusmidler Kap 4 Risiko for å utvikle rusmiddelavhengighet	38 sider
MERkompetanse	Ulike kurs	

Annen relevant litteratur:

Isdal, Per: Smittet av vold –Om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i hjelpeyrkene, Fagbokforlaget, 2017: kap.5, 6, 7, 8

<https://sykepleien.no/2022/04/sykepleien-22022-barn-som-parorende>

Foss. Hilde Eeg: Usynlige traumer- fanget av følelser, Flux, 2020

Samtykke og tvang:

<https://www.aldringoghelse.no/tema/lover-og-forskrifter/samtykke-og-bruk-av-tvang/>

Emne 4 (10 stp) Måltrettet miljøarbeid- brukermedvirkning og relasjonskompetanse	Kapittel	Antall sider 441
Grasaas Kari Krüger, Sjursen Marit, Stordalen Jørn (2025): Fag, etikk og kommunikasjon, Cappelen Damm AS	Kap 9 Ethiske dilemmaer og refleksjonsmodeller fra sid 109-113 om SME-modellen Kap 15 Tverrkulturell kommunikasjon fra sid 179-181 om Tolk Kap 16 Utfordrende kommunikasjonssituasjoner	20 sider
Gonzalez, Marianne Thorsen (2. Utgave 2025): Psykiske lidelser –faglig forståelse og terapeutisk tilnærming Gyldendal	Kap 6 Sykepleiefaglige perspektiver ved psykiske lidelser Kap 7 Relasjonsarbeid – sykepleieprosessens mellommenneskelige del Kap 8 Kliniske vurderinger – sykepleieprosessens problemløsende del	108

	Kap 9 Ethiske utfordringer i arbeid med mennesker med psykisk lidelse Kap 36 Samtalen som metode Kap 37 Gruppe som metode Kap 38 Miljøterapi og tilrettelegging av terapeutisk miljø Kap 39 Kognitiv atferdsterapi Kap 40 Mentalisering og mentaliseringsbasert behandling Kap 41 Par- og familieterapi Kap 48 Recovery Kap 49 Brukermedvirkning i psykisk helsearbeid	
Hagen May Bente (red.) (2021) Traumabevisst omsorg i psykisk helsearbeid. Universitetsforlaget	Kap 1 Traumabevisst miljøterapi Kap 7 Vold i nære relasjoner fra en pasients perspektiv Kap 8 Den ensomme og lange veien ut av «berget det blå». Hensiktsmessige holdninger og handlinger i miljøterapeutisk intervensjon Kap 10 Bruk av tvang i traumebevisst miljøterapi – et faglig og etisk perspektiv	74 sider
Ingstad Kari (2021): Sosiologi i helsefag og sykepleie, Gyldendal Norsk Forlag	Kap 7 Identitet og rolle	17 sider
Iversen, A og Hauksdottir N (red.) (2025) Tverrprofesjonell samhandling og teamarbeid. Kjernekompetanse for fremtidens helse- og velferdstjenester, Gyldendal	Kap 3 Profesjoner og roller i helse og velferdstjenesten Kap 8 Tverrprofesjonelle team - kollektiv kompetanse	35 sider
Kristiansen Anne R. (2024)	Fem gode råd for helsepersonell som møter samiske pasienter I Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA), Tilgjengelig fra: https://napha.no/kunnskapsbasen/26219/fem-gode-rad-for-helsepersonell-som-moter-samiske-pasienter	3 sider

Skau, Greta Marie (2024) Gode fagfolk vokser, Personlig kompetanse i arbeid med mennesker.6. utgave Cappelen Damm	Kap. 4 Kommunikasjon og personlig kompetanse	22 sider
Tveiten Sidsel (2020) Helsepedagogikk – helsekompetanse og brukermedvirkning, 2.utgave, Fagbokforlaget	Kap. 9 Veiledning og helseveiledning Kap. 14 Fagutøvers ansvar og funksjon i pasient- og pårørendeopplæring	47 sider
Vilnes, M. (Red.). (2020). God å snakke med. Frisk forlag.	Kap 1 Ta deg tid til å lytte Kap 2 Vis at du ønsker å forstå Kap 3 La den andre få snakke Kap 4 Gi anerkjennelse og støtte Kap 5 Hjelp til å rydde Kap 6 Gi heller innspill enn råd Kap 7 Let etter lyspunktene Kap 8 Tål stillhet Kap 9 Avklar forventninger og hold på hemmeligheter Kap 10 Hvordan snakke med ungdom? Kap Til slutt	99 sider
MERkompetanse	Ulike kurs	
Aasen, Annicken Martinez (2022), Samarbeid og Relasjonskompetanse Hvordan bli en god hjelper Cappelen Damm akademisk	Kap. 4 Kunnskap om samspill Kap. 5 Du er ditt aller viktigste verktøy	30 sider

Annen relevant litteratur:

Eide & Eide (2017), Kommunikasjon i relasjon, Gyldendal Akademisk

Lillevik og Øien (2024) Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon (2. Utg.)

Emne 5 (10 stp) Praksis i psykisk helsearbeid og rusarbeid	Kapittel	Antall sider 301
Hauken, M. A. (2019) Prosjektutvikling i helsetjenesten, Lang-kort er bedre enn kort-lang. Fagbokforlaget.	Kap 1 Hva er et prosjekt? Kap 2 Hvorfor prosjekt – og hvilket prosjekt? Kap 3 Fra ide til prosjekt Kap 4 Kostnadsberegning og finansiering av prosjekter Kap 5 Hensikten med prosjektbeskrivelsen Kap 6 Prosjektets bakgrunn Kap 7 Prosjektets metode Kap 8 Prosjektets mål Kap 10 Prosjektets framdriftsplan	93 sider
Iversen, A og Hauksdottir N (red.) (2025) Tverrprofesjonell samhandling og samarbeid. Kjernekompetanse for fremtidens helse- og velferdstjenester. Gyldendal	Kap. 1 Tverrprofesjonell samhandling – en kompetanse som må læres Kap. 5 Kommunikasjon i tverrprofesjonell samhandling	36 sider
Helsedirektoratet Tverrfaglig samarbeid som grunnleggende metodikk i oppfølging av personer med behov for omfattende tjenester [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet	https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/oppfolging-av-personer-med-store-og-sammensatte-behov/strukturert-oppfolging-gjennom-tverrfaglige-team/tverrfaglig-samarbeid-som-grunnleggende-metodikk-i-oppfolging-av-personer-med-behov-for-omfattende-tjenester	16 sider
Simonsen Terje (2016) Rusmiddelavhengighet lærebok for helse- og sosialfag Fagbokforlaget	Kap 5. Brukermedvirkning Kap 7. Utredning og henvisning av pasient med rusmiddelavhengighet Kap. 8. Behandling og oppfølging av etablert rusmiddelavhengighet	79 sider
Skau, Greta Marie (2024) Gode fagfolk vokser, Personlig kompetanse i	Kap. 5 Konflikthåndtering og personlig kompetanse Kap. 7 Personlig kompetanse og profesjonsutdanning	49 sider

arbeid med mennesker. 6. utgave Cappelen Damm		
Tveiten, Sidsel (2020) Helsepedagogikk – Helsekompetanse og brukervedvirkning	Kap. 8 Vurderingsgrunnlag for pasient- og pårørendeopplæring Kap. 11 Undervisning	28 sider
MERkompetanse	Ulike kurs	

Annen relevant litteratur:

Isdal, Per: Smittet av vold –Om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i hjelpeyrkene, Fagbokforlaget, 2017: kap. 10,11, 12

Emne 6 (10 stp) Fordypning i psykisk helsearbeid og rusarbeid	Kapittel	Antall sider 246
Gratland Weronica, Nergård Annifrid	Også hjelpere kan bli traumatisert, I Sykepleien.no (2017). Tilgjengelig fra: https://sykepleien.no/forskning/2017/10/ogsahjelperne-kan-bli-traumatisert	6
Hagen May Bente (red.) (2021) Traumabevisst omsorg i psykisk helsearbeid. Universitetsforlaget	Kap 11 Miljøterapeutens reaksjoner i møte med traumatiserte pasienter	12 sider
Hauken, M. A. (2019) Prosjektutvikling i helsetjenesten, Lang-kort er bedre enn kort-lang. Fagbokforlaget.	Kap 12 Prosjektets evaluering Kap 13 Oppsummering	10 sider
Iversen, A. og Hauksdottir, N. (2025). Tverrprofesjonell samhandling og samarbeid. Kjernekompetanse for fremtidens helse- og velferdstjenester. (2. utg.) Gyldendal.	Kap 6 Verdier i profesjonell og tverrprofesjonell samhandling Kap 9 Refleksivitet og refleksjon	33 sider
Kildekompasset (u.å.)	Kildekritikk. Tilgjengelig fra: https://www.kildekompasset.no/kildekritikk/	12 sider
Olsen K., Berg M., Solberg N., Scheide M. (2015)	Mindre stress med mindfulness. Sykepleiere opplevde at oppmerksomhetstrening reduserte stress	3 sider

	i hverdagen, I Sykepleien.no. Tilgjengelig fra: https://sykepleien.no/forskning/2015/08/oppmerksomhetstrening	
Sandanger, H. (2020)	Bevissthet om signaler på omsorgstretthet. En mulighet for økt mestring av egen arbeidshverdag. I Tidsskriftet Omsorg nr 4. Fagbokforlaget.no. Tilgjengelig fra: https://capellamedia.ipapercms.dk/Fagbokforlaget/FagbokforlagetA/2021/omsorg-2020-bevissthet-om-signaler-paa-omsorgstretthet/?fbclid=IwY2xjawR4_m9leHRuA2FlbQIxMQBicmlkETA4R1JpUFphSXpMNVZTWXZac3J0YwZhchBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHiyNuKvpJD5O5Jam-1bRngQOxH9CWVAkme5nKBmOBzxpMNMm0QnAmTfasd4o_aem_ckDN07PYGOBvXHB9XR5FQg&page=1	4 sider
Skau, Greta Marie (2024) Gode fagfolk vokser, Personlig kompetanse i arbeid med mennesker. 6. utgave Cappelen Damm	Kap. 8 Utvikling av personlig kompetanse: Hvor begynne, og hvordan fortsette?	22 sider
Helsedirektoratet, 2024	Ny guide for ivaretagelse etter uønskede hendelser: https://www.helsedirektoratet.no/nyheter/ny-guide-for-ivaretagelse-etter-uonskede-hendelser-i-helse-og-omsorgstjenesten	100 sider
Søk og skriv (2026)	Akademisk språk og stil, fram til og med Revidering av språk og stil. Tilgjengelig fra: https://www.sokogskriv.no/skriving/akademisk-sprak-og-stil.html Akademisk frasebank, Definer begreper, Formulere problemstilling, Gi eksempler, Argumentere og drøfte, Skape flyt i teksten, Avslutning eller konklusjon. Tilgjengelig fra: https://www.sokogskriv.no/frasebank/	4 sider

Annen relevant litteratur:

Andersen, E. S. & Schwencke, E. (2024). Prosjektarbeid – en veileder for studenter. Fagbokforlaget Digitaliseringsdirektoratet. (2023). Prosjektveiviseren. Tilgjengelig fra:
<https://prosjektveiviseren.digdir.no/>

Djup, H. W. (2020). Ivaretagelse av hjelpere, I Klinikk for krisepsykologi, Psykologsenter Bergen. Tilgjengelig fra: <https://krisepsykologi.no/ivaretagelse-av-hjelpere/>

Dyregrov, A. & Wittrup, D. H (2020). Ta vare på medarbeidere. Klinikk for krisepsykologi:
<https://klinikkforkrisepsykologi.wpcomstaging.com/ta-vare-pa-medarbeidere/>

Dørhellen K. (2025), Omsorgstretthet påvirker hele helsetjenesten. Når vi er utmattet, påvirkes både helse og vår evne til å gi god omsorg, I Fagbladet.no, Tilgjengelig fra: Omsorgstretthet påvirker hele helsetjenesten. Når vi er utmattet, påvirkes både helse og vår evne til å gi god omsorg - Fagbladet.no

Haavik, M. & Toven, S. (2020) Ivaretagelse av hjelpere - Er vi ikke betalt for å tåle dette? Universitetsforlaget.

Helsedirektoratet (2024). Pårørendeveileder. Nasjonal veileder. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/paerørendeveileder>

Isdal, P. (2017) Smittet av vold. Om sekundærtraumatisering, compassion fatigue og utbrenthet i hjelpeyrker. Fagbokforlaget

Merakerås, K. G. (2025), Sykepleier ble empatiutmattet: – Problemene kommer snikende, I Sykepleien.no, Tilgjengelig fra: <https://sykepleien.no/2025/05/sykepleier-ble-empatiutmattet-problemene-kommer-snikende>

Totalt: 2335 sider

ANNEN RELEVANT LITTERATUR/NETTRESSURSER

Forfatter	Tittel
SANKS	<i>E-læringskurs kulturforståelse:</i> https://www.esanks.no/login/index.php
Andersen, Anders Johan W.	<i>Psykisk helsearbeid – en gang til- Gyldendal Akademiske 2018</i>
Askheim, Ole Petter, Starring, Bengt	<i>Empowerment i teori og praksis, Gyldendal (2012)</i>
Eide og Eide (3. utgave 2017)	Kommunikasjon i relasjoner, personorientering, samhandling, etikk. Gyldendal Akademiske
Gratland W. Nergård A. NSF	<i>Også helperne kan bli traumatisert, 2017 (sykepleien 4.11.17)</i>
Kjelleveid Alice	<i>Retten til individuell plan, Fagbokforlaget, Bergen (2020)</i>
Lauveng, Arnhild	<i>I morgen var jeg alltid en løve. Cappelen Damm 2015</i>
Lien, Lars og Lie, Tore Willy	<i>Sammensatte problemer, sammenvevde tiltak- integrert behandling av rus og psykiske lidelser, Fagbokforlaget (2022)</i>
Lillevik, Ole Greger og Øien, Lisa	<i>Miljøterapeutisk arbeid i møte med vold og aggresjon. Gyldendal Akademiske 2017</i>
Magelssen Morten, Karlsen Heidi Marie, Pedersen Reidar, Lillemoen Lillian	<i>Hvordan lykkes med etikkarbeidet?, I Sykepleien.no (6.10.2017), Tilgjengelig fra: https://sykepleien.no/forskning/2017/10/hvordan-lykkes-med-etikkarbeidet</i>
Ranheim, Unni	<i>Det begynner å ligne et liv. En bok om pårørende til rusavhengige. LIV forlag (2018)</i>

Risholt Korsveien Elin	<i>Ti tips for å komme tilbake i jobb, I Sykepleien.no (06.11.2018), Tilgjengelig fra: https://sykepleien.no/forskning/2018/09/ti-tips-komme-tilbake-i-jobb</i>
RVTS Sør	<i>Kommunikasjon traumebevisst omsorg. https://rvtssor.no/aktuelt/12/bath-om-behovsbevissthet/</i>